

Бүхү оронудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯД УНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной
21-нээ гарана

№ 127 (14849)

1978 оной июнин 1, четверг

Сэн 2 мүнэг.

ЧЕХОСЛОВАКИЙН ГАЗАР ДЭЭРЭ ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ПРАГА. (ТАСС-ай тусхай Наранай хурса элчлорлон аха дүү Чехословакийн нийслэл хотод 30-да илангала үзэс-байханаар үзэгдэб. 30-да үйлсэ гудамжанууд, туд улаан тугуу-транспарантуудаар гэгдэнхэй. «Айшлал хундэтэ совет хани-«КПЧ-КПСС», «Со-Союзтай хэтын хэтэ-онхон урланууд эдэн-гэж гэгдэнхэй.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак гай портредүүдэе, хүндэтэ совет айшадта найн найханис хүсээн плакатууд-дэе барина ябаа. Рузине гэдэг аэропорт СССР-эй ба ЧССР-эй гүрэн-нэй тугуудаар шэмэглэгдэн-хэй, КПСС-эй ЦК-гай Генер-альна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум-мэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев түрүтэй Совет партино-правительствена делегацин хани ёһоной ал-банай хэрэгээр ерһон тус-хай самолет эндэ бууба. КПЧ-гай ЦК-гай Генер-альна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак нүхэр Л. И. Брежнев, делега-цин гэгшүүдэе самолетой гэгшүүрэй дэргэдэ аха дүү ёһоор, хани халуунаар угтан амаршалаа.

КПЧ-гай ЦК-гай Президиум-мэй гэгшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гай ЦК-гай Президиум-мэй гэгшүүд В. Билк, К. Гофман, В. Гу-ла, А. Индра, А. Капек, И. Кемпный, П. Корчак, И. Ленарт, П. Цолотка, Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрэй нэгэдхи ор-логшо В. Ф. Мальцев гэгшүүд Совет партино-правительствена делегацин бу-шүүд, ЧССР-эй нийтин эм-хүүдэй хүтэлбэрлэгшэд уг-талгада хабаадласаба. КПЧ-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн элшэн сайд Ч. Ловетинский, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-нээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд, Совет делега-цин бүридэлдэ орон В. В. Мацкевич угтагдай дунда байсва.

КПСС-эй ЦК-гай Полит-бюрогой гэгшүүн, Украинан Компартийн ЦК-гай нэгэдэ-хи секретарь В. В. Щербицкий, КПСС-эй ЦК-гай сек-ретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй Министрүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрэй нэгэдхи ор-логшо В. Ф. Мальцев гэгшүүд Совет партино-правительствена делегацин бу-шүүд, ЧССР-эй нийтин эм-хүүдэй хүтэлбэрлэгшэд уг-талгада хабаадласаба. КПЧ-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн элшэн сайд Ч. Ловетинский, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-нээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд, Совет делега-цин бүридэлдэ орон В. В. Мацкевич угтагдай дунда байсва.

КПСС-эй ЦК-гай Полит-бюрогой гэгшүүн, Украинан Компартийн ЦК-гай нэгэдэ-хи секретарь В. В. Щербицкий, КПСС-эй ЦК-гай сек-ретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй Министрүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрэй нэгэдхи ор-логшо В. Ф. Мальцев гэгшүүд Совет партино-правительствена делегацин бу-шүүд, ЧССР-эй нийтин эм-хүүдэй хүтэлбэрлэгшэд уг-талгада хабаадласаба. КПЧ-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн элшэн сайд Ч. Ловетинский, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-нээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд, Совет делега-цин бүридэлдэ орон В. В. Мацкевич угтагдай дунда байсва.

буудалгаар салют үгтөө. Совет Социалис Республика-нуудай Союзай ба Чехосло-вакийн Социалис Республи-кын Гүрэнэй гимнүүд ээ-дэлэ. Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак хүндэлэй харуу-лай урдуур ябажа мэндэш-лэдэб. Удаань эдэнэр угтагда-та — Чехословакийн нийс-лэл хотын ажалшад, ний-тин ба гүрэнэй ажал абуу-лагшад түүлсэгшэдэ, ЧССР-эй посольствын, Чехо-словакидай совет эмхи зур-гаануудай хүдэлбэрлэгшэд-тэ дүтээн ошоб. Л. И. Брежнев, Г. Гусак хани ха-луунаар мэндэшлэдэб. Аэропорт дээрэ суглар-хан Прагын олон мянган зон совет айшадэе халуун алыга ташалгаар, үрелэй үг-нүүдээр амаршалаа. Леонид Ильич Брежнев, Густав Гусак, делегацин гэг-шүүд, Чехословакийн хүтэл-бэрлэгшэд машинаудта нууца, эндэ ерээд байха үе-дөө Совет делегацин байр-лаха Пражка Град тээшэ шэглэн ошоб. Замдань ЧССР-эй нийслэл хотын хэдэн зуугаад мянган ажалшад совет айшадэе, Чехословакийн хүтэлбэр-лэгшэдэе үнэн зүрхэнэй амаршалаа. Кортж Градчанска тал-май дээрэ зогсобо. Суглар-гашад эдэниэ алыга ташал-гаар угтаа. Градэй үгдэнэд хүндэлэй харуул жэсэ-данхай. Нүхэд Л. И. Бреж-нев, Г. Гусак сэрэгшэдэй ур-дуур ябажа мэндэшлэдэб. Советскэ Союзай Гимн ээ-дэлэ. Совет партино-правитель-ствена делегацин угталга ЧССР-эй ба СССР-эй, КПЧ-гай ба КПСС-эй эдэршүгэй хани барисаанай толотого гэршэ боложо үнгэрбэ.

«Танигдагуй солдатта — Чехословакийн сүлөөтэ ба бээе даахан байдалай түлөө тэмсэлдэб. ЧССР-эй партино-правительствена делегацинаа». Делегацин гэгшүүд энэ гүрэн дээрэ бодоогдонон пантеондо хүрэн байгаа. Бар-лаа сээгүүдэе табигнаага-гаа хүүдээр эдэнэр минута соо дуугай байжа, Чехосло-вакийн ба уласхоорондын коммунист хүдэлбэрлэгшэд эхэ ажал абуулагша, рес-публикын хүдэлбэрлэгшэд түрүүшын президент Клемент Готвальд, чехословак ара-дай бусад элитэ мэдээжэ хү-рүүд болон басагадай дурс-хаалы ёһолон хүндэлбэ.

Чехословак арад совет ге-ройнууд тухай дурсхаалы пантеондо сахидга юм. Ольшанска хүүр дээрэ Леонид Ильич Брежнев, Совет партино-правительствена делегацин гэгшүүд совет сэр-гэгшэдэй хүмөөдэ венот та-бия. Венотой улаан лентэ дээрэ ингэжэ бэшээтэй: «Фашисе булмитагшаднаа аха дүү Чехословакийн сү-лөөлхын түлөө байлаанууд-та унахан баатар совет сэр-гэгшэдэ. ЧССР-эй партино-правительствена делегацинаа». КПЧ-гай ЦК-гай Президиум-мэй гэгшүүд, КПЧ-гай ЦК-гай секретарьнар В. Билк, И. Кемпный болон бусад тусхай ташалтад вено-гүүдэе табигтын ёһолодо хабадаа. Витков болон Ольшанска хүүр дээрэ хүндэлэй харуу-лай жэсэданхай. ЧССР-эй Гүрэн-нэй гимнүүд гүйсэхдэгдэ-хэн байна.

Внуковска аэродром дээрэ үдэшлэгийн үедэ. Фототелеграфар абтаба.

ПРАЖСКА ГРАДА БОЛОҢОН ХӨӨРЭЛДӨӨННҮҮД

Л. И. Брежнев (де-ши толгойлошо), В. В. Архипов, В. Ф. Маль-цев, В. Билк, И. Кемпный, П. Корчак, И. Ленарт, П. Цолотка, Архипов, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистрэй нэгэдхи ор-логшо В. Ф. Мальцев гэгшүүд Совет партино-правительствена делегацин бу-шүүд, ЧССР-эй нийтин эм-хүүдэй хүтэлбэрлэгшэд уг-талгада хабаадласаба. КПЧ-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн, ЧССР-гай ЦК-гай гэгшүүн элшэн сайд Ч. Ловетинский, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүн, СССР-нээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд, Совет делега-цин бүридэлдэ орон В. В. Мацкевич угтагдай дунда байсва.

ри тухай, экономико хүг-жөөлгө ба ажахыгаа эгээл ашадтай найнаар эрхилхэ ар-га ололиуд тухай, социаль-на политика тухай делегаци-нууд мэдээлэлүүдэе андал-дан абалсаа. Социалис хани нэгэдэлтэ оронудай аха дүү ёһоной харилсаа холбоондо эб най-рамдалай хэрэгтэй ба улас-хоорондын шахардуу байдал нуларуулгыг гүнзгүрүүл-хын түлөө хамтын тэмсэлдэ, Варшавска Договорт хабаа-дадаг гүрэнүүдэй өөһдүгөө хамгаалха хүсые бэхжүүл-гэдэ хоёр гүрэнэй эдбхитэй-гээр хабаадагшадан сэдхэ-лээ ханажа байханаа мэд-дүүлбэ. Аха дүү оронудай эконо-мическа харилсаа хүгжөөжэ, эдэнэй арадай ажахын түсэ-

бүүдэ тааралдуулан зохён-тохиха, ажахынуудай гол хал-баринуудыг мэргэжүүлхэ, хамжаанай шэглэлтэй болго-хо шухала гэжэ тэмдэглэг-дээ. Хоёр талын харилсаанай асуудалуудыг зүбшэн хэл-сэхэдэ, политическэ нэгэдэл-тэй байханаа баталба, соци-алис интернационализмын, хоёр оройной партинуудай, гүрэнүүдэй ба арадуудай бата нэгэдэлэй үндэс нуури дээр-э али бүхэ асуудалуудаар совет-чехословак харилсаае саашадан хүгжөөн найжа-руулха хараа бодолтой бай-ханаа хоёр тала элэрхэлэн мэдүүлбэ. Уласхоорондын гол шухала асуудалуудаар нанамжа-нуудаа дэлгэрэнгүйгээр хэл-сээ.

Эб найрамдалай хэрэгүүд-тэ дайсан харша хүсэнүүд уласхоорондын байдалыг улам түгшүүрилтэй болго-хо эрмэлзэнэ. Бусад гүрэн-үүдэй, тусхайлбал, Африка болон Дутын Зүүн зүгтэхи гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамаа-ралсаа, социалис оронудай политикые хардана, гүрэнэ, эдэнэй нэгэдэл нуларуулгыг нэдэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдал нуларуулган гүнзгүрүүлхэ, уласхоорондын аюулгүй байдал ба бүгдэй нийтин эб найрамдал ханга-р бэхжүүлхэ СССР ба ЧССР эрид шийдэнхэй гэжэ Совет болон Чехословакийн партино-правительствена делегацинууд дахинаа баталба. Буу эбсэг бүтээн гаргалгыг болоулхын, эбсэг хэрэгсэл-

нүүдэ хураахын түлөө тэм-сэл хадаа эдэнэй гол шухала зорилгыг болсоно. ООН-ой Генеральна Ассамблейн буу эбсэг хурааха талаар зар-лагдан тусхай сессе дээрэ Советскэ Союзай оруулхан дурдалхануудыг, мүн стра-тегическэ дотбылгы эбсэг хэрэгсэлнүүдэе хизаарлаха талаар СССР-эй ба США-гай хоорондох хөөрлөгшө-нүүд ташаа совет хараа бо-долыг бүрмүсүн дэмжээжэ байханаа Чехословакийн та-ла мэдүүлэ. Дутын Зүүн зүгтэхи, Аф-рика, түбидхэй байдалыг ам-галан ёһоор гуримшуулха асуудалуудаар хоёр оройной хараа бодолтой нэгэн алд-байханын хөөрлөгшөндэй үедэ баталдага, НАТО-гай оронудай Заирта хээн зэб-

сэгтэ ябуулгануудыг нэгэн хангалтайгаар буруушаагаа. Совет талааа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь-ин тулалгашанар А. М. Александров, А. И. Блатов, КПСС-эй ЦК-гай таһагыг даагшын орлогшо Г. У. Шахназаров, Чехословакийн талааа — КПЧ-гай ЦК-гай уласхоорондын политикын таһагыг даагша А. Вавруш, КПЧ-гай ЦК-гай Генеральна секретарийн Секретариалыг даагша В. Вайнар, ЧССР-эй Президентын канцеларине даагша Ф. Шада, КПЧ-гай ЦК-гай уласхоорондын поли-тикийн таһагыг даагшын ор-логшо М. Штефанек хөөрлөг-шөөдүдэ хабаадласан бай-на. (ТАСС).

«Эхэ оройноого сүлөөтэ ба бээе даахан байдалай тү-лөө, ажалшадэй зол жарга-лай түлөө тэмсэлдэ ами на-лая зорюулхан арадай эр-гэгшэдэе табигнаага-гаа хүүдээр эдэнэр минута соо дуугай байжа, Чехосло-вакийн ба уласхоорондын коммунист хүдэлбэрлэгшэд эхэ ажал абуулагша, рес-публикын хүдэлбэрлэгшэд түрүүшын президент Клемент Готвальд, чехословак ара-дай бусад элитэ мэдээжэ хү-рүүд болон басагадай дурс-хаалы ёһолон хүндэлбэ.

Чехословак арад совет ге-ройнууд тухай дурсхаалы пантеондо сахидга юм. Ольшанска хүүр дээрэ Леонид Ильич Брежнев, Совет партино-правительствена делегацин гэгшүүд совет сэр-гэгшэдэй хүмөөдэ венот та-бия. Венотой улаан лентэ дээрэ ингэжэ бэшээтэй: «Фашисе булмитагшаднаа аха дүү Чехословакийн сү-лөөлхын түлөө байлаанууд-та унахан баатар совет сэр-гэгшэдэ. ЧССР-эй партино-правительствена делегацинаа». КПЧ-гай ЦК-гай Президиум-мэй гэгшүүд, КПЧ-гай ЦК-гай секретарьнар В. Билк, И. Кемпный болон бусад тусхай ташалтад вено-гүүдэе табигтын ёһолодо хабадаа. Витков болон Ольшанска хүүр дээрэ хүндэлэй харуу-лай жэсэданхай. ЧССР-эй Гүрэн-нэй гимнүүд гүйсэхдэгдэ-хэн байна.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ наймадахи сесси

БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ КОНСТИТУЦИЙН (ҮНДЭН ХУУЛИН) ПРОЕКТ БА ТЭРЭНИИ БҮГЭДЭ АРАДАЙ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЫН ДУНГУУД ТУХАЙ

Конституционно комиссийн түрүүлэгшэ нүхэр А. У. МОДОГОЕВОЙ хээн элидхэл

депутатууд! Бурядай АССР-эй шэнэ конституцийн проектые бэл-гүлдэ 1977 оной июнь-агустын эрхэндэ республи-кын Верховно Соведэй зур-гын сесси Конституцион-но комиссийн байгуулхан юм. Даабаритай таарал-тай зохёогдонон манай элхын шэнэ Конститу-цийн проект КПСС-эй об-щественно ба Верховно Соведэй Президиумээр гол байлаанадаа, Таана-а эмжээдэ табиглана. Комиссийн үзэмжэдэ табиг-байхан Конституцийн майн 14-дэ республи-кын газеттүүдтэ то-лоон байна. Проектын толилогдононой партино, профсо-юз комсомолой органи-зацай авадай депутатуд-тайгай Сөсүлдүд ре-субликын ургэн нийтэ хүн-дэ идила ойлуулхын хам-тын элхэнэ хэлсэлдэе зор-ионон байна. Проектин толилогдононой партино, профсо-юз комсомолой органи-зацай авадай депутатуд-тайгай Сөсүлдүд ре-субликын ургэн нийтэ хүн-дэ идила ойлуулхын хам-тын элхэнэ хэлсэлдэе зор-ионон байна.

Бурядай АССР-эй Кон-ституцийн проектые зүбшэн хэлсэлдэ хамта дээрэ 257.321 хүн хабаадласа, тэдэнэй 14.519-ниинь нанам-жа дурдалхануудыг оруул-хан байха юм. Эрим ст-тья-нуудаа заабарч оруулха, проекттын зарчм үгүүлэлнүү-дэе бари тодорхой ойлго-соной болгохо ба нэмэлтэ оруулха талаар 14.571 ду-рдалхал ороо. Республикийн шэнэ Консти-туцийн проектые зүбшэн хэл-сэлгын үедэ хамта дээрэ 170-наа дээш статья болон корреспонденци республи-кын канска ба районно газет-нүүдтэ толилогдонон, радио болон телевизөөр дамжуу-лагдан байна. Шэнэ Конституцийн про-ект зүбшэн хэлсэхэ зуураа, СССР-эй ба тэршэлэн РСФСР-эй Конституцинууд дотор бэшгэдхэн үзэл болон ба ёһо гуримуд үндэс нуу-

ринь болоно, СССР-эй ба РСФСР-эй Конституцинууд дотор али тодорой тайлбар-лагдан хүсээн түгэс социаль-на обществын онсо шинж-лүүдэе Конституцийн проект тэрэ шэгээр харуулна. манай республикийн Конститу-цийн проект дотор совет об-ществын гол шухала шэн-жүүд хүтэлбэрлэхэ ба ээлэн шэглүүлэгшэ хүс-сэн байхан Коммунист партинын үүрэгэ тоби-со харуулагдана гэжэ рес-публикынманай ажалшад эд-хэлтэ ханангаар тэмдэглээ. Тэршэлэн республикынманай Конституцийн проект эрх-тэй эрхэнүүд, сүлөөнүүд ба үлгэнүүд тухай СССР-эй Конституцийн мүн РСФСР-эй Конституцийн дүримүүд-тэй бүрмүсүн тааруугаар зохёогдоо гэжэ тэмдэглэг-дэн байна. СССР дотор тор-тоогдонон нийтэ союзна эр-хэтэн байлгын гуримтай зө-

хилдуулан, Бурядай АССР-эй эрхэтэн бүхэн РСФСР-эй ба СССР-эй эрхэтэн болоно. Эдэнэр РСФСР-эй Конститу-цийн проект дотор социаль-на обществын онсо шинж-лүүдэе Конституцийн проект тэрэ шэгээр харуулна. манай республикийн Конститу-цийн проект дотор совет об-ществын гол шухала шэн-жүүд хүтэлбэрлэхэ ба ээлэн шэглүүлэгшэ хүс-сэн байхан Коммунист партинын үүрэгэ тоби-со харуулагдана гэжэ рес-публикынманай ажалшад эд-хэлтэ ханангаар тэмдэглээ. Тэршэлэн республикынманай Конституцийн проект эрх-тэй эрхэнүүд, сүлөөнүүд ба үлгэнүүд тухай СССР-эй Конституцийн мүн РСФСР-эй Конституцийн дүримүүд-тэй бүрмүсүн тааруугаар зохёогдоо гэжэ тэмдэглэг-дэн байна. СССР дотор тор-тоогдонон нийтэ союзна эр-хэтэн байлгын гуримтай зө-

шэн хэлсэлгын үедэ респу-бликынманай ажалшад ажалай, үйлдэбрийн ба түсэбэй жу-рамнуудыг бэхжүүлхэ та-лаар, хүн зоной культурна ажагуудай хэрэглэмжэ хангалта найжаруулха та-лаар, үйлдэбрийн эмхидхэл шэнэ хэлсэлгын хуулинууд та-лаар, үйлдэбрийн арга бо-лоомжонуудыг найжаруулха хэрэглэхэ талаар, алмалта арьбалалтын журам нягта наринаар сахиха, байгаали болон социалис зөөри най-наар аршалан хамгаалга эм-хидхэхэ талаар, даалгадан хэрэгтэйгээр түлөө харуулха дээшлүүлхэ та-лаар шүүмжэлхэ шухала ажалгалта ба дурдалхану-удыг оруулха. Шүүмжэлхэ бүхэ ажалгалта болон дур-далханууд харада абажа, шухала хэмжээнүүд абажа ёһотой. Ингэжэ, нүхэдүүд, респу-бликынманай Конституцийн про-

ектые зохёолгын үедэ соци-алис демократийн ёһо гурим-нууд гүйсэд дүүрэнээр са-хигдаа, Верховно Соведэй сессийн үзэмжэдэ табигдажа байхан республикынманай шэнэ Үндэсн Хуулийн проект бүгдэ арадай найшаалда хүртөө гэжэ Конституцион-но комисси толооно. Нүхэдүүд, республикийн шэнэ Конституцийн проектын гол дүримүүдэе мүнөө хүсэндөө байхан Конститу-цийн дүримүүдтэй зэргэсүү-лэн харуулха дээрэ богино-хоноор тогтохьеимэй зүбшөө-гт. Мүнөө болотор хүсэндөө байхан Бурядай Автоном-но Совет Социалис Респу-бликын Конституцийн (Үндэсн Хуули) Буряда-Монголой АССР-эй ЦИИ-эй Президиумээршэе, шөөе тийх-дэ СССР-эй ба РСФСР-эй централна органуудаар ха-ража элдгөөгү байхан. Мү-ной августын 11-дэ зарла-гдан долоодохи Онсо съезд

дээрэ баталан абтан бай-гаа. Энэ хадаа манай авто-номно республикийн түүх-дэ анха түрүүшын Конститу-цийн байхан. Республикийн Соведүүдэй долоодохи Онсо съезд дээрэ «Буряда-Монголой АССР-эй Конституцийн проект тухай» элидхэл хээн Конституцион-но комиссийн гурүүлэгшэ, партинын обкомой нэгэдхи секретарь нүхэр М. Н. Ер-банов ингэжэ хэлээн байна: «Урдань (1937 он болотор) бидэнэр өөһдөн Конститу-цийгү байхан гэшэбди. Манайда Конституцийн гол дүримүүдэй гансал хараа бо-лолдууд байхан, теэд эдэ гол дүримүүд Буряда-Монго-лой АССР-эй ЦИИ-эй Президиумээршэе, шөөе тийх-дэ СССР-эй ба РСФСР-эй централна органуудаар ха-ража элдгөөгү байхан. Мү-ной августын 11-дэ зарла-гдан долоодохи Онсо съезд

дээрэ баталан абтан бай-гаа. Энэ хадаа манай авто-номно республикийн түүх-дэ анха түрүүшын Конститу-цийн байхан. Республикийн Соведүүдэй долоодохи Онсо съезд дээрэ «Буряда-Монголой АССР-эй Конституцийн проект тухай» элидхэл хээн Конституцион-но комиссийн гурүүлэгшэ, партинын обкомой нэгэдхи секретарь нүхэр М. Н. Ер-банов ингэжэ хэлээн байна: «Урдань (1937 он болотор) бидэнэр өөһдөн Конститу-цийгү байхан гэшэбди. Манайда Конституцийн гол дүримүүдэй гансал хараа бо-лолдууд байхан, теэд эдэ гол дүримүүд Буряда-Монго-лой АССР-эй ЦИИ-эй Президиумээршэе, шөөе тийх-дэ СССР-эй ба РСФСР-эй централна органуудаар ха-ража элдгөөгү байхан. Мү-ной августын 11-дэ зарла-гдан долоодохи Онсо съезд

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ГУСАГТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генераль-на секретарь, СССР-эй Вер-ховно Соведэй Президиум-мэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев КПЧ-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президи-ент Г. Гусактай майн 30-да Пражка Град соо уулзажа хөөрлөгшөб.

КПСС-эй ба ЧССР-эй партино-правительствена делегацинуудай хоорондо боло-хо хөөрлөгшөндэй гурим тухай аха дүү хоёр пар-тийн, социалис гүрэнүүдэй хүтэлбэрлэгшэд хэлсээн байна. Совет делегацин ал-банай хэрэгээр Чехословаки-да эрхэгшэ дунгүүд ташаа документ зохёон абаха, үз-сэ ойлголсоко талаар мүн лэ нанамжануудаа хэлсээ. Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак уулзажа үгээс ойлголсогшын үнэн зүрхэнэй ба хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ. (ТАСС).

Гүнзэгэ сэдхэлхээ ёһолон хүндэлбэ

ПРАГА. (ТАСС-ай тусхай коорр). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум-мэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүтэй Совет партино-правительствена делегацин майн 30-да Прага шадарай Витков гүбээ дээрхи Танигдагуй солдатын хүүр дээрэ венот табигда. Венот дээрэ ингэжэ бэшээтэй: «Танигдагуй солдатын ба бээе даахан байдалай түлөө тэмсэлдэб. ЧССР-эй партино-правительствена делегацинаа».

Чехословак арад совет ге-ройнууд тухай дурсхаалы пантеондо сахидга юм. Ольшанска хүүр дээрэ Леонид Ильич Брежнев, Совет партино-правительствена делегацин гэгшүүд совет сэр-гэгшэдэй хүмөөдэ венот та-бия. Венотой улаан лентэ дээрэ ингэжэ бэшээтэй: «Фашисе булмитагшаднаа аха дүү Чехословакийн сү-лөөлхын түлөө байлаанууд-та унахан баатар совет сэр-гэгшэдэ. ЧССР-эй партино-правительствена делегацинаа». КПЧ-гай ЦК-гай Президиум-мэй гэгшүүд, КПЧ-гай ЦК-гай секретарьнар В. Билк, И. Кемпный болон бусад тусхай ташалтад вено-гүүдэе табигтын ёһолодо хабадаа. Витков болон Ольшанска хүүр дээрэ хүндэлэй харуу-лай жэсэданхай. ЧССР-эй Гүрэн-нэй гимнүүд гүйсэхдэгдэ-хэн байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй ээлжээтэбшэ наймагдахи сесси

Буряадай АССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) проект ба

Тэрэний бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд тухай

Конституционно комиссийн түрүүлэгшэ нүхэр А. У. МОДОГОЕВОЙ хэһэн элидхэл

Хүтэлбэрилгэ; эрхлэгийн дэбжэлтэ ханга... Буряадай АССР-эй...

асуудалнуудаар республикын түрэнэй засаг түрүн...

Экономическа ба социальна хүгжэлтын шухала хэрэгүүд...

ха сагта нилээд эхэ мүнгэ зөөри алмаха арга олгоно...

Ошурковска хэбтэшин шанаржуулжа, тэрэһээ минеральна үтгэжүүлгэ...

БАМ-ай барилгатай ба энэ промышлентерриториальна томо комплекс байгуулгатай...

жөөлэ, гүн эхэ болгохо хүсэтэ эвсбэг болохо ёһотой, болохошье байна...

Нүхэд депутатууд! Шэнэ Конституциин хадаа Ленинск Коммунист партия хүтэлбэри дор...

Узэсхэлэнтэ Эсэгэ оронийгоо мүнөөдэрэе магтанам, Угөөдөрөөе — үшөөшье омоггоо дууланам!

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ

Буряадай Автономито Социалист Республикын Конституциин проектын зүбсэлгэдэ депутатууд тэйгээр хабараалсаа...

жэшээ дээрһээ эли тодоор харагдана. Городной жэл бүри болбосон түхэлтэй болон...

гын зургаанууд нотагай хүгжэлтын арга болохонуудыг хараада абаха ёһотой.

хэмжээнүүдэ абаха тухай хүдэлмэришад олон дурдажаат оруулаа. Эдэ бүгэдэнийг Буряадай АССР-эй шэнэ Конституциин проектын гүйсэлтэ хайшаанан, оройной болото...

Тэднэр ажалал коллективүүдтэй холбоогоо бэхжүүлжэ, социаль мурьсөө эмхлэхан уда-ридаа.

Буряадай Филиалай Президиумай түрүүлэгшэ депутат М. В. Мохосовто коллектив республикын эрдэмтэд Буряадай АССР-эй бүхэ ажилшадтай ади шэ-мо эрдэм гэгээрэл, наука болон искусство хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын оролдолго тодоор хэ-руулагданхай.

«Обществын хэрэглэмжэ тэй тааралдуулан, эрдэм науны тусэбэй ёһоор хүгжөөхэ, науца надрнуудыг бэлдэхэ хэрэг гүрэн ханга-да, эрдэм шэнжэлгын үрэ дүнгүүдэ арадай ажахын, ажабайдалай бусад тала-нуудта нэбээрүүлэхэ хэрэг эмхидхэдэг» гэһэн СССР-эй РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй Конституциинундаа 26-дахы статья республикын эрдэмтэд нэгэн хүгжөө-лгэе, науца надрнуудыг бэл-дэхэ хэрэгтэй мандай гүрэн хуулиата ёһоор хараална гэдэг энэ статья эрдэмтэд нийгэм болон естествознан хүгжөөхэ, республикын үйлдэбрийн хүсүнүүдэ саанадаһ бүри түгээр хүгжөөхэ талаар шу-хала асуудалнуудыг шийд-хэе байна.

Манай аймагай ажилшад Буряадай АССР-эй шэнэ Конституциин бэталан абаха үдэриг муу бэш дүнгүү-дээр утгажа байна.

Манай аймагай ажилшад Буряадай АССР-эй шэнэ Конституциин бэталан абаха үдэриг муу бэш дүнгүү-дээр утгажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гурһаа) Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутатууд Сельяной аймагай Тельманов нэрэмжэтэ совхозой наслышан Л. Н. Бадаева, Улаан-Удэй ВИАД-тай мастер В. И. Яньков, Улаан-Удэй ЛВР-эй бригадир М. Н. Тодоева.

Хуулин түлөө дугаа үгөө нэм.

СССР-эй Үндэһэн Хуулин бэталан абаһаар бага-хан саг үнэрбүшье, һунга-шадай захяануудта анхрал эхээр хандуулагдаа боло-нон ушар эли тодоор хараг-дана. Мүнөө арадай депутатууд һунгашадайнгаа за-хала заабаринуудыг бөөлүү-лэн, сэдхэлээ ханангар со-вет гүрэнһингөө Үндэһэн

Хуулин түлөө дугаа үгөө нэм.

СССР-эй Үндэһэн Хуулин бэталан абаһаар бага-хан саг үнэрбүшье, һунга-шадай захяануудта анхрал эхээр хандуулагдаа боло-нон ушар эли тодоор хараг-дана. Мүнөө арадай депутатууд һунгашадайнгаа за-хала заабаринуудыг бөөлүү-лэн, сэдхэлээ ханангар со-вет гүрэнһингөө Үндэһэн

соо республикын арадай ажахын, соёл культурада айка-бар эхэ хубилалтанууд болоо.

Республика дотор эрдэм наурын хүгжэлтэ тухай тоо-шоһоноор хэлэхэ хүсэлтэй тэйгээр 1937 олодо республикын науно-шэнжэлгын эмхи зургаануудта, дээдэ һургуу-линуудта хамтада 273 хүн, тэрэ тоодо 40 эрдэмтэ хү-дэлдэг байгаа наа, мүнөө эрдэмтэй 38 доктор, эрдэмтэй 700 гаран кандидат ажанла-на. Тэрэ үедэ республика дотор багшанарай болон зооветеринария институтууд, хууэ ажахын туршалгын хэд-тэн станци, хэлэ бэшгэй, түүхын науно-шэнжэлгын институт байһан юм. Мүнөө СССР-эй Наукануудай ака-демии Сибирини огтеле-

Манай республикада территориялно — үйлдэб-рийн 2 томо комплекс эм-хидхэгдэхээр хараалагдахай. Озёрын горно-шанаржуул-гын комбинатад барилга эрэхэ жэлдэ эхилхэ юм. Республика дотор хууэ ажа-хын хүгжөөхэ талаар финан-сий эрдэмтэд эхэ хүдэлмэри эмхидхэн аюулана.

КПСС-эй XXV съездин шийдэбрийнүүдэ, партиин ЦК-гай тогтоолуудыг бэл-дүүлэн, республикын шэнэ Конституциин эрилтэнуудтэй эхилхуулин, эрдэм шэнжэл-гын хүдэлмэри саанадаһ най-жаруулаха талаар Буряа-

Манай республикын гео-логууд коллективүүдэнтэй (Үргэлжэлтэ 4-дэхэ нюурта).

Буряагай АССР-эй Верховно Советэй ээлжээт эбшэ наймагдахи сессии

ЭЛИДХЭЛ ЗУБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

(Түгсхэл, Эхниний 3-дахь нурта). Суглаанууд дээрэ Буряагай Автономит Совет Социалис Республикын Конституциин проектын зүбшэн хэлсэжэ, тэрэний бүхэ статынууд болон бүлөгүүдэ үнэн зүрхэнөө найшаан байна. Буряагай республикын Конституциин, СССР-эй, РСФСР-эй Конституциинуудтал аялар совет аралтай туйлан асари ехэ амжалтанууды дүүрэнээр харуула. Манай республикын Конституциине баталан абагта нотатангаа үйлдэбэрин хүсүнүдэ хүгжөөгдэ, бүхэ эрхэтэдэй ажалдай эдэхи үүсхэл дэбжээ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлэхэ байганын дамжаггүй.

Арбадах табан жэлэй түрүүшын хахадын үгэрбэ. Тимнээ зарим тэдэ дунгүүдэ гаргаха, согсолхо аргатай байнабди. Даб дээрхи мэдээнүүдэй ёһоор, манай геологическа управлени гол дабаринуудаа амжалтатгайгаар дүүргэжэ байнахай. Жэ-шээхэдэ, БАМ-ай барилга-гаража хоёр жэлэй турша соо барилгын материалнуудай найман хэбтэшэ дамжуулан үгэжэ, тэдэний дүрбенин ашаглагдажа эхилэнхэй. Тэрэшэлэн ашагта малтамалнуудай 24 хэбтэшэ промшленна предпритинуудта дамжуулан үгтөө.

Биднээр, республикын геологууд, Буряагай АССР-эй Конституциин (Үндээн Хуулин) бүхэ статынууды үнэн зүрхэнөө найшаажа байханаа мэдүүлээд, тус сессии дээрэ шэнэ Конституциине баталхые дурадханабди. Мүнөө хүсэндөө байхан Конституциин баталдаганаа хоёш үгэрхон сар соо болохон ехэ хубилтанууд тухай Баргажанай аймагай Уланай колхозой түрүүлэгшэ, депутат С. Л. Гаганов тогтобо. Хүн зоной эрхэнүүд болон уялганууды сахин хамгаалха асуудалда республикын шэнэ Конституциин проект соо ехэ анхараг хандуулагданхай.

Эрхэтэнэй уялганууды мүү бшээр мэдэжэ байбашы, тэдэни сахиаггүй, нитын үйлдэбэридэ хубитаня багаар оруулаад, шадалаа ха ехээр абахы оролдог хүнүүд энэ тэндэ үнөө дайралдаг гэжэ. Тимнээ хүн зоние хүмүүжүүлэхэ асуудалда саашаадаа бири ехэ анхараг хандуула уялгатай болонобди. Буряагай АССР-эй шэнэ Конституциин проектын 54-дэхэ статья соо эрхэтэндэ ажаллаха эрхэ үгэрхон ба ажалай журам сахиха тухай хулашагаар хэлэгдээ гээд ханагдана. Тимнээ энэ статьяда зарим хуулиуды туйлаа. Гэбшэ, ой моды хэрэглэхэ, оршон тойронхи байгалиине хамгаалха талаар олон дутагдалнуудтайбди.

Загарайн, Хорин, Хэжэнгын аймагуудта олон жэлэй туршада амаршые гурим-гүйсөөр модо отолхон ушар эдэ аймагуудай уна мурэнэй урасхала, газарай хурь-нэй муудаха хэрэгтэ нилээд ехэ нүлөө үзүүлээ.

Ой моды зүбөөр хэрэглэхин тула энэ асуудалы нэгэ организацда даалгана үгэхэ шуула. Материально-технискэ талаараа муугаар хангагдан, худалмэршээдөөр сөөхөн ажахынууд ой моды найнаар хэрэглэхэ шадхаггүй гэжэ тоолонобди. Энэ асуудал зүб тээшэ шидхэгдэхээр болоо.

Байгалиине хамгаалга ой модон промшленностиин худалмэрлэгшэдэй шухала зорилго мүн. Буряагай АССР-эй шэнэ Конституциин проектай Хяаттын аймагай ажалшад ехэ анхарагтай танилсаба, гээд КПСС-эй райкомой нэгдэхэ секретарь, депутат К. Д. Дагбасвэ хэлэбэ. Сельско, поселково ба сомоной Советүүдэй сессии-дэ, партияна суглаанууд дээрэ, предпритинууд ба колхоз, совхозуудта болохон ажалшад суглаанууд дээрэ республикын Үндээн Хуулин проект зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Конституциин проект зүбшэн хэлсэглэйн үедэ аймаг дотор болохон хубилтанууд тухай ажалшад баяр баясалтангайгаар тэмдэглэбэ. Жэ-шээн, Алтайн совхоз хүлүүдэй үедэ хэлэн арбад трактор, автомашина, комбайн болон бусад техникэ худалдан абаа. Тус ажахыда соёлой байшан, 320 үхибүүнэй нуртайн хургуули, захиргаанай байшан, байрын олон гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай. Тус совхоз хүдөө ажахын томо предприти болохон байна. Нимэ жэжээнууд аймаг дотор олон «Марксистско-ленинско» хургаалаар зэбсэгжээн Коммунист парти обштын хүтэбэрин аласай гол зорилгы, СССР-эй дотоодын ба гададын политикын хараа шугамы тодорхойлодог, совет арадай агууехэ зохёон байгуулахы ажал аюулгы хурагаларидлэг, коммунизмын илалта туйлахын түлөө тэрэний тэмсэлэе тусуобэй тусгайгаар аюуллаг» гэжэ республикын шэнэ Конституциин 6-дахэ статья дотор хэлсэгдэбэ. Гүрэнэй органуудай, нитын эмхинуудэй ажал аюулгы парти дажа абадаггүй, харин тэндэ хүдөөр коммунистуудаар дамжуулан өөрынгоо политикэ бөлүүлэгдэ гээд проект дотор тэмдэглэгдэбэ.

МҮНӨӨДЭР—ХҮҮГЭДЫЕ ХАМГААЛГЫН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

Цырендума Дондогой

ДЭЛХЭЙДЭ ҮХИБҮҮД ТҮРЭДЭГ

Эжи, абадаа Эрхэлэн ургаха Энэ дэлхэйдэ үхибүүд түрэлэг, Эдлин найхан Энхэ жаргал Эдлэхэ гээд үхибүүд түрэдэг. Эрвэдэг наранай Элшэ доро Энээхээр үндыхээс үхибүүд түрэдэг. Эдир наһанһаа Эрдем шудалжа, Эрэнүүд болохоёо үхибүүд түрэдэг. Эхэ оройнгоо, Эхэ, эсэгынэй, Энхэрхон ашые харюулхаяа түрэдэг.

Сэлмэг огторгойн, сэнгүү үхибүүдэй түлөө

Хүүгэд—хүн түрэлтэнэй үгөөдэрэй найдал, ерээдүй. Дэлхэй дээрэ секунда бүхэндэ шэнэ гурбан хүн мүүдэлдэг. Тэднээр жаргалтай байха ёһотой — 1959 ондо ООН-ой Генеральна Ассамблейн баталан абаһан «Үхибүүнэй эрхэнүүдэй деклараци» соо тингэжэ бэшээтэй. Балшар наһатанай хуби заяае сэгнээдг хүн бүхэн үхибүүдэй эрхын түлөө, зол жаргалайн түлөө сүхаримшаггүйгээр тэмсэхээр бэлэн байханаа Хүүгэдые хамгаалгын улас хоорондын үдэр—июнийн 1-дэ харуулдаг заншалтай. Манай орондо энэ үдэр юугээр илгардаг бэ? Хүндэ амбатуй гансахан анги болохо үхибүүдтэ Совет гүрэн юу үгэдэг бэ? Совет эхэнэрүүдэй комитеттэ ТАСС-ай корреспондентдэ ингэжэ дуулаа.

Июнийн 1-нэй үдэр Советскэ Союзта гэрэлтэ найхан баярай һайндэр шэнгээр тэмдэглэгдээд. Манай ороной үхибүүдэй элүүр энхэ байла, хуралсал, хүмүүжүүлгэ, тэдэний эрээдэй—эдэ бүгдэ Коммунист партиин, Совет түрэ засагай сар гүрэлгын анхараг доро байрда. «Үхибүүн бүхэнэй балшар наһые зол жаргалаар хангаха гэжэшэ коммунист обшество байгуулгын эгээл шухала, һайн һайхан зорилгонуудай нэгэн мүн» — гэжэ КПСС-эй Програма соо бэшээтэй. Эхые болон үхибүүды хамгаалга тухай СССР-эй Конституци соо бэшээтэй.

«Бүхэ эрхын юмые — үхибүүдтэ» гэһэн ёһо гурим бэлэглэйн тула хүгжэлтэ түгэс социализмын үеын манай обшество тон ехэ арга боломжотой. Үхибүүнэй үшөө дэлхэйдэ түрөөдүй байхада, тэрээн тухай, тэрээнэй эхэ тухай гүрэн оролдогто гаргадаг. Үхибүүнэй түрэнэй үдэрөө эхилээд, 14 һаһа хүрэтэр врач-педиатр элүүр энхыень ажаглан харадаг юм.

Арадай гэгээрэлэй совет гуримай эгээл түрүүшын шата — хургуулида ороодуй хүүгэды хүмүүжүүлгын эмхэ зургаанууд. Юһэйи табан жэлэй туршада хүүгэдэй саадуудта, ясинуудай үхибүүдэй һуури 2,2 миллион оролошоор. Тинхэд арбадах табан жэлэй дүрхэ тээшэ саадуудай, ясинуудай һуури 2,5 миллион оролошоор юм.

Манай орон эрдэм хуралсалайгаа һайн гуримаар омогорходо. Дүшэн табан миллион ороо үлүү үхибүүд юрэнхы ердэмэй хургуулида хурадаг. Арбадах табан жэл соо юрэнхы эрдэмэй хургуулин барилгада һомологдоһон мүнгэн 6,6 миллиард түхэрһинөө дээшэ.

БАЯЛИГ БЭДЭРХЭНЬ

Энэ үдэрнүүдтэ Багдаринэй экспедициин баазада хүлгөөтэй ханан оробо. Юуб гэхэдэ, аймагай геологууд байгалиин баян хэбтэшэ бэдэрхээр ой тайгада гаража ахилээ. Манай экспедициин олон партинууд жэл бүхэндэ бэдэрлгын хүдэлмэри хэжэ абадаг юм. Иншээн, Дээдэ-Икадай парти (на-чальнигынь В. С. Первушин) дажа абаһан участок дээрэ эхэхэн хүдэлмэри хэбан байна, — гэжэ Багдаринай

ТАРЯШАДТА ЗОРЮУЛАН

Мүнөө үедэ Яруунын райондо хабарай тарилга тулг дундаа яобажа байна. Хабарай тарилгын үедэ аймагай соёлой таһагай, худалдаа наймаанай, районной болоншын, ажалшадэй АБМ-адай хангаха комбинатууд хүдэлмэршээд таряашадые хангаха үдэлмэршэ улам эршэдүүлбэ. Районной киноесетини худалмэршээд полевой стантудта кино харуула. Витимэй, Тэлимбэн, Инсэнтын кино-түхээрлэгч

В. ЧУНАВЛЕВ

Баунтын аймаг.

В. ВАЙБОРОДИН.

нүүд һайн хүдэлнэ. Мун агитбригадын артистнар таряашадта ходо айлшалажа байдаг юм. Аймагай соёлой байшан бүхэндэ нимэ агитбригаданууд хүдэлнэ. Тэдэний репертуарта хатар, дуун, акалай түрүүшүлгы магтаһан чаштуканууд элдэнэ. Тэднээр хатар наада харуулахана гадна, лекци, хоөрлөдөөнүүды үгэрхонэ. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрлэгшэд таряашадта эдэ хоол, хубсана хунар асаржа үгэхэнь гадна, тэдэний захил дүүргэхэ гэжэ оролдодог юм. Нархатын болон «Юбилейный» совхозуудта энэ хэрэг һайн таригданхай.

MANAY АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000. г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2.54.54, приёмная — 2.54.93, зам. редактора—2.68.08, зам. редактора—2.62.62, отв. секретарь — 2.50.52, секретарь—2.66.76, отделы: партийной жизни — 2.60.91, пропаганда — 2.56.23, промышленность в строительстве — 2.61.35, сельского хозяйства — 2.64.36, 2.63.86, советского строительства в быту — 2.69.58, культуры в школе — 2.60.21, информация — 2.34.05, переводов — 2.54.93, шпана и селькоры — 2.67.81, корректорская — 2.35.95, машинное бюро — 2.57.63, фотолаборатория — 2.33.61, отдел объявлений — 2.65.54. Типография управления по делам и деятельности полиграфии в киндизм и голя Совете Министров БурАССР Н-03493. Заказ № 127. Индекс 6601.